

Participatievoorstel

Bijlage bij de NRD

RES U16

723161 | versie 6.0

13-12-2023

Inhoudsopgave

1	Introductie	2
1.1	Benadering _____	2
2	Overzicht lopende participatietrajecten	2
3	Participatiebenadering en stakeholders	4
3.1	Doel 1: Belangenorganisaties informeren en raadplegen over het m.e.r.-proces. _____	4
3.2	Doel 2: Het ophalen van informatie ten behoeve van de m.e.r.-onderzoeken. _____	5
3.3	Globale tijdlijn en activiteiten _____	5

1 Introductie

Dit participatievoorstel is een bijlage bij de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) voor het planMER wind- en zonne-energie RES-regio U16. Dit document dient als leidraad voor de communicatie- en participatiestrategie van de RES-regio tijdens de m.e.r.-procedure.

Benadering

Als overkoepelend orgaan is het de rol van de RES U16 om participatie te organiseren op regionaal niveau, in samenwerking met regionale stakeholders en gemeenten. Het is vervolgens aan de gemeenten en regionale stakeholders om hun achterban, lokale partijen en inwoners te verbinden aan de lopende processen. De focus voor participatie binnen dit m.e.r.-proces ligt bij de RES betrokken stakeholders. Dit besluit is genomen omdat op provinciaal en gemeentelijk niveau al diverse participatietrajecten lopen waar inwoners bij betrokken zijn én omdat het contact met bewoners en omwonenden van plangebieden bij voorkeur via de gemeentes verloopt. Uiteraard staat deze aanpak los van de wettelijke mogelijkheden tot procesparticipatie.

2 Overzicht lopende participatietrajecten

Het is belangrijk voor participatie dat er eenduidige communicatie plaatsvindt en dat stakeholders en inwoners niet herhaaldelijk benaderd worden met vergelijkbare vragen. Daarom is het waardevol om een overzicht te hebben met de lopende participatietrajecten in de regio die betrekking hebben op de energietransitie. In onderstaande tabel zijn participatietrajecten weergegeven per regio of gemeente, inclusief lopende trajecten en trajecten die in het komende jaar verwacht worden. Een belangrijk traject dat momenteel loopt is het participatietraject van de provinciale MER voor windenergie. De uitkomsten hiervan worden meegenomen in dit m.e.r.-traject, waar deze van toepassing zijn en relevant geacht worden.

Tabel 2.1 Overzicht van (binnenkort) lopende participatietrajecten - momentopname okt 2023

Overheid	Lopende trajecten
Provincie	<ul style="list-style-type: none"> Op dit moment doorloopt de provincie een m.e.r.-procedure voor windenergie. Ook participatie is onderdeel van dit traject. Daarvoor heeft de provincie een participatieplan opgesteld. In het plan wordt onder andere per fase aangegeven hoe de verschillende doelgroepen (mede overheden, stakeholders en bewoners) worden betrokken¹. De doelgroepen worden bijvoorbeeld betrokken door afstemming via bestaande bestuurlijke gremia en RES-structuren, informatiebijeenkomsten, officiële bekendmakingen, huis-aan-huis bladen en afstemming met bestaande participatietrajecten. In het najaar van 2023 zal een inwonerraadpleging plaatsvinden, opgevolgd door een burgerforum.
Regio U16	<ul style="list-style-type: none"> In Regio U16 wordt inwonersparticipatie met name georganiseerd door de gemeenten. In aanloop naar de RES 1.0 was participatie gericht op enerzijds uitnodigen en informeren en anderzijds op dialoog en het ophalen van kennis. Daarnaast hebben sommige gemeenten samengewerkt op het gebied van participatie. Door samen webinars en inloopavonden te organiseren. Voorbeelden van participatiemiddelen die gemeenten hebben in gezet zijn (niet uitputtend): online enquêtes, bijeenkomsten, keukentafelgesprekken, flyers, nieuwsbrieven, etc.. Regio U16 heeft de lokale participatieprocessen ondersteund door onderzoek, kennis en afstemming. Daarnaast worden er regelmatig gesprekken gevoerd met organisaties die een belang vertegenwoordigen rond natuur, milieu, landschap, landbouw, commercie, recreatie of kennis op regionaal niveau. Voor een overzicht van participatie in het verleden m.b.t. de RES zie ook de RES 1.0.²

¹ Zie (concept) NRD planMER windenergie Provincie Utrecht.

² Regio U16 RES 1.0, 2021.

Houten	<ul style="list-style-type: none"> • Momenteel vindt burgerberaad Energie 2040 plaats. Op algemener niveau is de gemeente bezig met het organiseren van events om burgers te enthousiasmeren. • Daarnaast loopt er een participatietraject voor het grootschalig aardgasvrij maken van een woonwijk.
Wijk bij Duurstede	<ul style="list-style-type: none"> • In de komende maanden start een PWE (Participatieve Waarde Evaluatie) met het onderwerp 'brede duurzame opwek (elektriciteit en warmte)' om inzicht te krijgen in de kansen, mogelijkheden, overwegingen, waarden, belangen en bezwaren van alle technieken en deze samen met inwoners in kaart te brengen. Daar zal (uiteraard) ook windenergie als onderwerp in worden meegenomen.
Lopik	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een lopend participatietraject met Energiecoöperatie Lek en IJsselstroom en SIEL (Stichting Inwonersvertegenwoordiging Energietransitie Lopik).
Oudewater	<ul style="list-style-type: none"> • Momenteel geen lopende participatietrajecten voor wind. De resultaten van de planMER van de provincie ziet de gemeente als mogelijke input voor zoekgebieden voor de periode na 2030. Maar er zijn nog geen concrete plannen om te starten met participatie. • Er loopt een participatietraject voor een zonneveld ten noorden van het spoor. Samen met bewoners en grondeigenaren worden de mogelijkheden onderzocht voor deze locatie. Indien realisatie van een groot zonneveld op die locatie niet mogelijk is, wordt gekeken naar een volgend gebied op basis van de voorkeursvolgorde in het Afwegingskader duurzame energie.
IJsselstein	<ul style="list-style-type: none"> • Momenteel is de gemeente bezig met een proces voor het uitwerken van zoekgebieden voor energie-opwek (zonn/wind). Er loopt nog een aanbesteding voor de bijbehorende participatie. • Volgend jaar start (naar verwachting) een participatietraject voor een Visie en Uitvoeringsagenda Duurzaamheid en Energie.
Montfoort	<ul style="list-style-type: none"> • Geen informatie beschikbaar.
Woerden	<ul style="list-style-type: none"> • Voor zon lopen er geen participatietrajecten vanuit de gemeente. Wel zijn er gebieden aangewezen waar zonne-energie mogelijk is. Dat betekent dat initiatiefnemers hier wel participatie voor kunnen organiseren. • Er gaat een participatietraject lopen over windenergie in de polder Reijerscop. Dit gebiedsproces gaat naar verwachting lopen van half oktober tot april.
Nieuwegein	<ul style="list-style-type: none"> • Geen lopende trajecten voor wind- en/of zonne-energie. • Wel participatietrajecten t.b.v. woningisolatie en aardgasvrijewijken. • Er loopt een aanvraag voor een zonneveld bij de gemeente maar hier is nog geen participatietraject voor gestart.
Utrecht	<ul style="list-style-type: none"> • Voor aanvullende zoekgebieden (uit de ruimtelijke strategie Utrecht) start in het najaar 2023 een online Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) voor de hele gemeente. Dit onderzoek zal deels naast die van de provincie lopen. De resultaten worden verwerkt in een raadsvoorstel om (aanvullende) zoekgebieden aan te wijzen. Naar verwachting vindt het raadsbesluit plaats in 2024. • In de al aangewezen zoekgebieden uit de RES 1.0 (o.a. Rijnenburg, Ockhuizen, Haarijnseplas en Nedereindseplas) heeft in 2023 gebiedsparticipatie plaatsgevonden.
Bunnik	<ul style="list-style-type: none"> • Op dit moment lopen er geen participatietrajecten rondom grootschalige opwek. Voor 2024 staat wel een participatietraject met zowel raad als maatschappij gepland over de mogelijkheden van windenergie.

Utrechtse Heuvelrug	<ul style="list-style-type: none"> Recent is de Evaluatie afwegingskader Energie in Landschap afgerond. Op dit moment is er geen participatie voor grootschalige opwek.
De Bilt	<ul style="list-style-type: none"> Geen lopende trajecten op dit moment.
De Ronde Venen	<ul style="list-style-type: none"> Er lopen momenteel zes verschillende participatietrajecten ten behoeve van zonnevelden, in Abcoude, Baambrugge, Wilnis en Mijdrecht.
Stichtse Vecht	<ul style="list-style-type: none"> Er loopt een participatietraject rondom de uitvoeringsagenda warmte. Daarnaast zijn er geen lopende trajecten voor wind/zon.
Zeist	<ul style="list-style-type: none"> Er is een participatietraject geweest rond het gebied A12/spoorzone, om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn voor zonnevelden en windmolens. Het onderzoek naar die mogelijkheden is voorlopig stilgelegd (in ieder geval tot RES 2.0 in 2025), in afwachting van meer duidelijkheid over m.n. landelijke geluidsnormen.
Vijfheerenlanden	<ul style="list-style-type: none"> Geen informatie beschikbaar.

3 Participatiebenadering en stakeholders

Participatie kan een waardevolle bijdrage leveren aan een project of procedure. Door participatie goed te organiseren kan er belangrijke kennis worden opgedaan en het betrekken van inwoners en organisaties bij onderzoeks- en beleidstrajecten kan zorgen voor een soepeler besluitvormingsproces. Om participatie effectief in te zetten is het belangrijk om concrete doelen te stellen die aansluiten bij de beschikbare middelen en termijn. Het algehele doel van participatie is om belangen van relevante partijen op te halen en inzichtelijk te maken en deze mee te kunnen nemen in de besluitvorming. Verder zijn voor dit m.e.r. traject de volgende twee doelen gedefinieerd:

- Doel 1: Belangenorganisaties informeren en raadplegen over het m.e.r.-proces.
- Doel 2: Het ophalen van informatie ten behoeve van de m.e.r.-onderzoeken.

In de volgende paragraaf wordt per doel de aanpak toegelicht. In bijlage 1 is voor beide doelen een lijst met stakeholders weergegeven.

Doel 1: Belangenorganisaties informeren en raadplegen over het m.e.r.-proces.

Burgerparticipatie wordt een steeds belangrijker onderdeel van het realiseren van een duurzaam energieproject. Met ingang van de omgevingswet wordt participatie ook een concreet onderdeel van de vergunningaanvraag. Tijdens burgerparticipatietrajecten komen bepaalde vragen naar boven, zoals 'waarom staat dit project hier gepland' en 'kan het niet ergens anders?'. Door belangenorganisaties en met name energiecoöperaties in een vroeg stadium mee te nemen in het m.e.r.-proces, wanneer zoek- en plangebieden worden uitgekozen en onderzocht, staan gemeentes en initiatiefnemers er niet alleen voor als zij aan omwonenden willen uitleggen waarom bepaalde gebieden zijn aangewezen voor duurzame energieproductie. Het is hiermee niet het doel om alvast een participatieplan neer te leggen voor toekomstige projecten maar wel om het m.e.r.-proces gezamenlijk te kunnen uitleggen aan omwonenden.

Om dit doel te bereiken worden er tijdens het m.e.r.-proces gesprekken gevoerd met belangenorganisaties en energiecoöperaties. Hierbij is het waardevol om specifiek aandacht te besteden aan organisaties die

verschillende groepen vertegenwoordigen, vooral groepen die niet altijd de weg weten te vinden naar informatiebijeenkomsten, zoals jongeren en anderstaligen. Stakeholders zullen voor dit doel voornamelijk geïnformeerd worden over het keuzeprocess achter het bepalen van mogelijke zoekgebieden voor duurzame energie. Daarnaast zullen zij gevraagd worden om hun belangen en visie te delen en om input te geven op het concept MER.

3.1.1 Stakeholders

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen met stakeholders voor doel 1. Het is belangrijk om aan te geven dat dit geen limitatieve lijst is van elke stakeholder die mogelijk relevant zou kunnen zijn voor het MER. Deze lijst bevat stakeholders die we actief zullen benaderen tijdens het participatieproces. Als zich nieuwe relevante stakeholders melden tijdens het proces kunnen zij uiteraard aansluiten bij het proces.

Doel 2: Het ophalen van informatie ten behoeve van de m.e.r.-onderzoeken.

Organisaties die zich specialiseren in een bepaald thema hebben vaak informatie beschikbaar die gemist kan worden in een globale scan. Daarnaast zijn zij goed op de hoogte van lokale belangen en ontwikkelingen. Ook onderzoeksinstellingen hebben mogelijk kennis en bestaand onderzoek paraat wat kan voorkomen dat onderzoeken inefficiënt of meerdere malen uitgevoerd worden.

Daarom zoeken we als onderdeel van de m.e.r.-onderzoeken het contact met verschillende stakeholders om hen op de hoogte te stellen en informatie in te winnen. Stakeholders zullen voor dit doel gericht benaderd worden als we verwachten dat zij informatie beschikbaar kunnen stellen over de te onderzoeken zoekgebieden. Daarnaast is het de verwachting dat ook nieuwe stakeholders zich zullen melden met informatie, deze zijn uiteraard welkom om bij te dragen. Stakeholders worden hiermee actief uitgenodigd om informatie te delen die zij relevant achten voor de beoordeling van effecten op omgeving en milieu.

3.2.1 Stakeholders

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen met stakeholders voor doel 2. In dit overzicht zijn zowel (semi-)overheden, bedrijven, lokale organisaties en bewonersgroepen opgenomen. Hierbij is het belangrijk om aan te geven dat een aantal organisaties en bedrijven zeer lokaal actief zijn. Deze partijen worden alleen benaderd als vanuit gemeenten blijkt dat participatie gewenst is en als zij actief zijn in of nabij een gebied wat aangewezen is als mogelijke zoeklocatie voor zonne- of windenergie.

Globale tijdlijn en activiteiten

Het m.e.r.-proces kan globaal in vier fasen opgedeeld worden:

- Fase 1: Notitie Reikwijdte en Detailniveau
- Fase 2: planMER, deel 1
- Fase 3: planMER, deel 2
- Fase 4: besluitvorming

Informatiedeling vindt tijdens alle fasen plaats maar het zwaartepunt voor participatie zal in fase 1 en 2 liggen. In onderstaande figuur worden per fase de acties geschetst die bij de twee participatiedoelen horen. Hierbij worden de stakeholders betrokken die in de bijlage worden genoemd onder doel 1 en 2.

Fase 1 - NRD: jan - maart 2024

- Kennisgeving participatie op digitale kanalen regio U16 (conform omgevingswet)
- Ter inzage legging NRD.
- Stakeholders doel 1 & 2 digitaal informeren (via een webinar) over het (participatie)proces. Hierin ligt de focus op het proces, de tijdlijn en hoe input verwerkt zal worden.

Fase 2 - planMER, deel 1: maart - nov 2024

- Stakeholders doel 1 & 2 digitaal op de hoogte houden van het lopende proces.
- Ronde tafelsessies met de klankbordgroep.
- Digitaal en persoonlijk benaderen van regionale stakeholders doel 2 om informatie op te vragen.
- Openbaar maken conceptstukken (digitaal).

Fase 3 - planMER, deel 2: dec 2024 - jan 2025

- Evaluatie Participatieproces en bekendmaken uitkomsten.
- Evaluatie en uitkomsten (digitaal) delen met stakeholders doel 1 & 2.
- Openbaar maken definitieve stukken (digitaal).

Fase 4 - besluitvorming: feb - april 2025

- Informatiebijeenkomsten voor stakeholders doel 1 & 2 over de vervolgprocessen na het MER.

Bijlage 1 – Overzicht van stakeholders bij doel 1 & 2

Stakeholders doel 1

In tabel 3.1 is overzichtelijk weergegeven welke stakeholders doel 1 kunnen ondersteunen.

Tabel 3.1 Overzicht van stakeholders voor doel 1

Groep	Stakeholders
Provincie Utrecht & Landelijke organisaties	Energie Samen (koepel en belangenorganisatie van energiecoöperaties) Zon op Nederland (koepelorganisatie energiecoöperaties) Stichting HIER Energie Collectief Utrechtse bedrijven
Klankbordgroep RES U16	Energie van Utrecht (provincie) Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) JongRES LTO MKB Utrecht Energie Nederland
Lokale energiecoöperaties & belangenorganisaties	Eigenwijkse Energie Cooperatie Wijk bij Duurstede Energie-coöperatie e-Lekstroom Energiecoöperatie De Knotwilg (Vijfheerenlanden & Alblasserwaard) Energiedorp Everdingen Energie Cooperatie Bunnik Green Business Club Bunnik Zonnig Kromme Rijn (projectgroep NMU) Coöperatie Heuvelrug Energie (Hé) & Zon op Heuvelrug Biltstroom & Biltstroom BENG! (Coöperatieve Biltse Energie Neutrale Gemeenschap) Coöperatie Veemarkt Samen (Veemarkt, Utrecht) Veenwind (Ronde Venen) Zon op De Ronde Venen Rijne Energie (polders Rijnenburg en Reijerscop) EnergieCoöperatie Lek en IJssel Stroom Energiecoöperatie 2030.nu (Stichtse Vecht) Huibertstroom (Everdingen) Energie N (Nieuwegein) Coöperatie Duurzaam Eiland (Schalkwijk) Energie U (Utrecht, stad) Energie Coöperatie Woerden Coöperatie Opgewekt Houten Duurzame Energie Coöperatie Zeist SIEL (Stichting Inwonersvertegenwoordiging Energietransitie Lopik) Vereniging Natuur en Milieu Wijk bij Duurstede Stichting Behoud het Weteringgebied Stichting Belangen Wijkersloot Tegenwind Zijderveld Werkgroep Behoud Lopikerwaard De Groene Venen, Vinkeveen Spaar het Gein Verontruste Geinliefhebbers Gaasperdam voor Geinlandschap

Stakeholders voor doel 2

In tabel 3.2 is overzichtelijk weergegeven welke stakeholders doel 2 kunnen ondersteunen.

Tabel 3.2 overzicht van stakeholders doel 2

Onderzoeksonderwerp	Stakeholder
Recreatie & Toerisme	GreenKey (nationaal, duurzaam) HISWA-RECRON (nationaal, watersport) Recreatie Midden Nederland Routebureau Utrecht (RMN) Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) Heuvelrug en Vallei Toeristisch Platform Utrechtse Heuvelrug IVN Stichting Struinen en Vorsen
Recreatie & gebiedsbeheer	Plassenschap Loosdrecht en omstreken Recreatieschap Stichtse Groenlanden Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug
Waterbeheer	STOWA (kenniscentrum waterbeheer) Waterschap HDSR Waterschap Vallei en Veluwe Waterschap Amstel, Gooi en Vecht Waterschap Rivierenland Vitens
Ecologie, landschap, cultuurhistorie, bodem en grondgebruik	Wageningen Universiteit Agrarische Vereniging Lopikerwaard (Agrarische natuurvereniging) NMU. Natuur en Milieufederatie Utrecht LTO (Land- en Tuinbouw Organisatie) Nederlandse Fruittelers Organisatie Agrarische Natuurvereniging de Utrechtse Venen
Cultuurhistorie & Landschap	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed Vechtplassencommissie Stichting Groene Hart MooiSticht Landschap Erfgoed Utrecht Stichting Hugo Kotestein (bewaring mon.waarden in landschap) Stichting Oude Hollandse waterlinie Stichting Groene Hart Landgoed Linschoten De Groene Venen, Vinkeveen Spaar het Gein Verontruste Geinliefhebbers Gaasperdam voor Geinlandschap Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap Werkgroep Behoud Lopikerwaard
Externe veiligheid & Milieu	Veiligheidsregio Utrecht ODRU, Omgevingsdienst Regio Utrecht Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD)
Energieproductie & externe veiligheid	Netbeheer Nederland Stedin Tennet Gasunie Rijkswaterstaat

	Utrecht Sustainability Institute TNO
Energieproductie en lokale samenwerking	<p>Eigenwijkse Energie Cooperatie Wijk bij Duurstede Energie-coöperatie e-Lekstroom Energiecoöperatie De Knotwilg (Vijfheerenlanden & Alblasserwaard) Energiedorp Everdingen Energie Cooperatie Bunnik Green Business Club Bunnik Zonnig Kromme Rijn (projectgroep NMU) Coöperatie Heuvelrug Energie (Hé) & Zon op Heuvelrug Biltstroom & Biltstroom BENG! (Coöperatieve Biltse Energie Neutrale Gemeenschap) Coöperatie Veemarkt Samen (Veemarkt, Utrecht) Veenwind (Ronde Venen) Zon op De Ronde Venen Rijne Energie (polders Rijnenburg en Reijerscop) EnergieCoöperatie Lek en IJssel Stroom Energiecoöperatie 2030.nu (Stichtse Vecht) Huibertstroom (Everdingen) Energie N (Nieuwegein) Coöperatie Duurzaam Eiland (Schalkwijk) Energie U (Utrecht, stad) Energie Coöperatie Woerden Coöperatie Opgewekt Houten Duurzame Energie Coöperatie Zeist SIEL (Stichting Inwonersvertegenwoordiging Energietransitie Lopik)</p>